

Türkiye'deki Suriyeli Çocukların Eğitim Öğretim Yaşantılarına İlişkin Tezlerin İncelenmesi*

Investigation of Thesis Regarding Syrian Children's Education Experiences in Turkey

Funda Eryılmaz Ballı, Melek Dönmez Yapucuoğlu

Yazar Bilgileri

Funda Eryılmaz Ballı
Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri,
fundaballi@sdu.edu.tr

Melek Dönmez Yapucuoğlu
Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri,
melekdonmez@sdu.edu.tr

ÖZ

Bu çalışmanın amacı Türkiye'de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitim öğretimini konu alan tezlerin incelenmesi yoluyla Suriyeli çocukların Türkiye'deki eğitim öğretim yaşantılarının olumlu-olumsuz yönlerini ve bunlara yönelik çözüm ve iyileştirme önerilerini belirlemektir. Bu amaçla sistematik analiz yoluyla gerçekleştirilen bu araştırmanın verileri doküman analizi yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Yayınlanma yılı, lisansüstü eğitim türü, alanı, yöntem ve deseni, kullanılan veri toplama aracı, katılımcısı değişkenlerine göre incelenen veriler betimsel analiz; sonuç ve öneri değişkenlerine göre incelenen veriler içerik analizi yoluyla analiz edilmiştir. Betimsel analiz sonuçlarına göre; konuya ilişkin tezlerin sayısının 2016 yılı itibarıyla artış gösterdiği, yazılan tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans türünde olduğu, yine çoğunlukla nitel çalışma yönteminin fenomenoloji (olgubilim) deseninde gerçekleştirildiği görülmüştür. Ayrıca incelenen tezlerde yarı yapılandırılmış görüşme formunun sıklıkla kullanıldığı, katılımcıların çoğunlukla öğrenci ve öğretmenlerden oluştuğu belirlenmiştir. İçerik analizi sonuçlarına göre sonuçlar kategorisinde olumsuz sonuçlar ve olumlu sonuçlar olmak üzere iki alt kategori elde edilmiştir. Yine içerik analizi sonuçlarına göre öneriler kategorisinde ise sığınmacıların statüsüne yönelik, eğitim politikalarına yönelik, uygulamaya yönelik ve araştırmacılara yönelik olmak üzere dört alt kategori elde edilmiştir.

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler
Göç ve Eğitim
Suriyeli Çocuklar
Suriyeli Çocukların Eğitimi
Geçici Koruma Kapsamındaki Suriyelilerin Eğitimi

Keywords
Migration and Education
Syrian Children
Education of Syrian Children
Education of Syrians Under
Temporary Protection

Makale Geçmişi
Geliş: 01.02.2021
Düzeltilme: 18.03.2021
Kabul: 08.04.2021

ABSTRACT

This study aims to identify positive and negative aspects of Syrian children's academic life in Turkey; and the solutions and improvements for them through examination of the thesis written within the scope of the temporary protection of Syrian children's education in Turkey. For this purpose, the data of this research, which was carried out through systematic analysis, was obtained using the document analysis method. Data analysis was carried out in two parts. According to the descriptive analysis results; it was observed that the number of theses on the subject has increased as of 2016, the majority of the written theses are of the master's thesis, and the qualitative study method is mostly carried out in the phenomenology design. In addition, it was determined that the semi-structured interview form was frequently used in the examined theses, and the participants were mostly students and teachers. According to the content analysis results, in the category of results, two sub-categories were obtained as negative and positive results. And also, according to the results of the content analysis, in the category of suggestions, four sub-categories were obtained: the status of the refugees, the education policy, the practice, and the researchers.

*Bu çalışmanın bir kısmı 10-13 Eylül 2020 tarihleri arasında online olarak düzenlenen VII. International Eurasian Educational Research Congress'te sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özet bildiri olarak yayımlanmıştır.

Makale Türü

Derleme

Önerilen Atıf Eryılmaz-Ballı, F. & Dönmez-Yapucuoğlu, M. (2021). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitim öğretimi yaşantılarına ilişkin tezlerin incelenmesi. *TEBD*, 19(1), 505-524. <https://doi.org/10.37217/tebd.872056>

Giriş

Üzerine yazılmış binlerce makale ve yaşanmışlıklardan yapılan çıkarımlarla kaçınılmazlığı ve önemi açıkça ortaya konmuş olan değişim, hayatın vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsan yaşamında her alanda her an birçok değişiklik olur. Bazen isteyerek bazen ise istemsizce kimi zaman zorunluluktan değişikliğe gidilir. Örneğin kullanım süresi dolduğu için diş fırçasını değiştirmek, farklılık istendiği için saç şeklini ya da rengini değiştirmek, artık küçük geldiği için evi değiştirmek, kaza nedeniyle ya da daha yeni bir model isteği ile araba değiştirmek, işi değiştirmek... Kimi zaman bir birey için küçük bir değişim dahi çok büyük anlamlara ve öneme sahiptir ve beraberinde olumlu şeyler de olumsuz şeyler de getirebilir. Peki, bir çocuk için zorunlu bir biçimde yaşadığı yeri dolaylı olarak tüm hayatını değiştirmek beraberinde neler getirir?

İnsanlık tarihinin vazgeçilmez bir parçası olan “göç” farklı dönemlerde farklı nedenlerle bireylerin yaşantılarında bazen sıradan bazen de radikal değişiklikler yaratan bir olgudur. 2010’da başlayan ve dalga dalga yayılan Arap Baharı etkisiyle Suriye’de yaşanan olaylar ve sonrasında gerçekleşen göç dalgası hem göç eden Suriyeli bireylerin hem de göç ettikleri bölgelerdeki bireylerin yaşantılarında çeşitli açılardan önemli etkiler yaratmıştır. Türkiye, Suriye’den en fazla göçün yaşandığı ülkelerden biridir. Krizin Suriye’deki başlangıç tarihi olan 2011’den bu yana Türkiye’de sığınmacı ve düzensiz göçmen sayısında çok hızlı bir ivmelenme görülmüştür (International Organization for Migration [IOM], 2019). Resmi veriler incelendiğinde, uyguladığı açık kapı politikasından ötürü, Türkiye’nin Suriyeli sığınmacı kabul etmede ilk sırada yer aldığı görülmektedir (Tanrıku, 2017).

Yaşanan bu yoğun göçün toplumsal, ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel sonuçları hem göç eden bireyleri hem de Türkiye’de yaşayan vatandaşları etkisi altına almış, sonuçlar ve dolaylı yansımaları ilk andan itibaren hayatın çeşitli alanlarında kendini göstermeye başlamıştır. Eğitim alanı da yaşanan bu süreçten nasibini almış, 2011’den günümüze ortaya çıkan farklı koşullarda dahi eğitim-öğretimin en verimli şekilde gerçekleştirilmesi adına çeşitli girişimler gerçekleştirilmiştir. Önceleri kamplarda geçici eğitim merkezleri yoluyla sığınmacı öğrencilerin eğitim ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmış, ancak geçici olarak nitelendirilen sığınmacıların statüsünün bu kapsamdan çıkarılmasıyla gerek ulusal gerekse uluslararası hukuki metinlerde de vurgulandığı üzere (Duruel, 2016) Suriyeli çocukların eğitimlerine başlaması veya eğitimlerini sürdürmeleri zorunlu hâle gelmiştir.

2014 yılı itibariyle Türkiye’de sığınmacı öğrencilerin eğitim-öğretim yaşantılarına yönelik çeşitli düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve sonrasında bu öğrenciler, kampların yanı sıra devlet okullarında da eğitim görmeye başlamıştır. Bu öğrencilerin Türkiye’ye adapte olabilmeleri adına özellikle Türkçe eğitimine ağırlık verilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye’de bulunan geçici koruma altındaki 5-17 yaş aralığındaki eğitim çağ nüfusu yıldan yıla artış göstermektedir ve Kasım 2020 Raporuna göre 2020-2021 eğitim – öğretim

yılında eğitime erişimi sağlanan Suriyeli öğrenci sayısı 768.839'dir. Eğitim kademelerine göre okullaşma oranları da okul öncesi için %24,37, ilkokul için %79,53, ortaokul için %78,89 ve lise için %39,74'tür (MEB HBOGM, 2020).

İnsan hayatını şekillendiren bir etmen olarak eğitimin, hâlihazırda göç gibi çarpıcı bir gerçeği zorunlu olarak yaşamak durumunda kalmış bireylerin hayatlarının devamını daha olumlu ve istendik yönde kurmaları açısından daha da fazla önem arz ettiği göz önünde bulundurulduğunda Suriye'den Türkiye'ye göç etmiş çocukların Türkiye'deki eğitim yaşantılarının incelenmesi eğitim politikalarındaki düzenlemeler, eğitim-öğretim ortamlarına yönelik düzenlemeler, ders materyallerinin geliştirilmesi, öğretmenlerin eğitimi, paydaşlara yönelik psikolojik, sosyal destek ve etkinlik düzenlemeleri, hukuksal düzenlemeler ve bunların yanı sıra gerçekleştirilecek ileriki araştırmalar açısından önem arz etmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı Türkiye'de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitim öğretimini konu alan tezlerin incelenmesi yoluyla Suriyeli çocukların Türkiye'deki eğitim öğretim yaşantılarının olumlu-olumsuz yönlerini ve bunlara yönelik çözüm ve iyileştirme önerilerini belirlemektir. Bu amaçla araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Araştırmaların gerçekleştirildiği yıllar nelerdir?
2. Araştırmaların gerçekleştirildiği lisansüstü eğitim türü nedir?
3. Araştırmaların gerçekleştirildiği alanlar nelerdir?
4. Araştırmalarda kullanılan yöntem ve desenler nelerdir?
5. Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları nelerdir?
6. Araştırmalardaki katılımcılar kimlerdir?
7. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar nelerdir?
8. Araştırmalarda yapılan öneriler nelerdir?

Yöntem

Gerçekleştirilen araştırmanın deseni, incelenen dokümanlar, verilerin analizi, geçerlik ve güvenirlik ve araştırma etiği ile ilgili detaylar aşağıda yer almaktadır.

Araştırmanın Deseni

Türkiye'de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitimlerini konu alan tezlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışma bir sistematik analiz araştırmasıdır. Sistematik analiz çalışılacak konuya yönelik olarak elde edilmiş tüm sonuçların bütün olarak incelenmesine olanak sağlar. Bu bütünlük içinde konuyla ilgili farklılıklara sahip birçok çalışma yer alır böylece konuya farklı açılardan bakan genel bir özet oluşturulabilir. Diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında tarafsızlık yönünden avantajlıdır (Torgerson, 2003). Sistematik analiz araştırmaları ilgili alanda konuyla ilgili

gerçekleştirilmiş araştırmaların ve araştırma ihtiyacının ne durumda olduğu konusunda bilgi elde etmeyi de sağlar (Petticrew ve Roberts, 2008). Bu araştırmada Türkiye’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitimi ile ilgili yazılmış tezlerin sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi bu yolla bu çocukların Türkiye’deki eğitim öğretim yaşantıları hakkında derinlemesine bilgi edinilmesi amaçlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma verileri doküman analizi yöntemi ile elde edilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen tezler amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak belirlenmiştir. Belirlenen araştırma soruları çerçevesinde, 2011 yılı ve sonrasında yazılmış tezler incelenmiştir. Tezlere Ulusal Tez Merkezinin web sayfasından ulaşılmıştır. Aramalar “sığınmacı”, “mülteci”, “Suriyeli göçmen” ve “geçici koruma” anahtar kelimeleri ile gerçekleştirilmiş toplam 754 teze ulaşılmış, ardından ulaşılan tezler incelenerek kriterlere uygun olanlar belirlenmiştir. Belirlenen kriterler aşağıdaki gibidir:

1. Tezin 2011 yılı ve sonrasında gerçekleştirilmiş olması.
2. Analizlerin gerçekleştirildiği 30 Haziran 2020 tarihine kadar Ulusal Tez Merkezi’nin web sitesinde yayımlanmış olması.
3. Tezin Türkiye’de eğitim gören Suriyeli çocukların eğitim yaşantılarıyla ilgili olması.

Kriterlere uygun olan ve araştırma problemi doğrultusunda analiz edilen tez sayısı 57’dir.

Veri Toplama Süreci

Araştırma dokümanlarını oluşturan tezlere Ulusal Tez Merkezinin web sayfasından ulaşılmıştır. Kriterlere uygunluğu tespit edilen tezler indirilerek kaydedilmiştir. Araştırma soruları doğrultusunda hazırlanan form yardımıyla tezler incelenmiş ve veri seti MAXQDA 2020 programına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi MAXQDA 2020 programı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizi gerçekleştirilirken yıl, lisansüstü eğitim türü, alan, yöntem ve desen, kullanılan veri toplama aracı ve katılımcı değişkenlerine yönelik veriler (araştırma soruları 1-6) verilerin belirlenmiş temalara göre özetlenip, yorumlandığı betimsel analiz (Yıldırım ve Şimşek, 2013) ile analiz edilmiştir. Tezlerin sonuç ve önerilerinin (araştırma soruları 7 ve 8) incelenmesi; birbirine benzer verileri kümeleyerek, anlaşılır bir biçimde düzenlemek ve yorumlamak temel amacına sahip içerik analizi (Yıldırım ve Şimşek, 2013) yoluyla gerçekleştirilmiş, kodlar, temalar ve alt temalar oluşturulmuş, düzenlenen veriler tablolar yoluyla sunulmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmalarda uzun süreli etkileşim ve derin odaklı veri toplama iç geçerliği (nitel araştırmalar için inandırıcılığı) arttıran faktörlerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Mevcut araştırmada, araştırmacılar dokümanları incelerken, etkileşim süresini uzatmak ve veri toplama sürecini derinlik odaklı gerçekleştirmek yoluyla inandırıcılığı arttırmayı hedeflemişlerdir. Amaçlı örnekleme nicel araştırmalarda dış geçerliği, nitel araştırmalarda da dış geçerliğin karşılığı olarak kabul edilen aktarılabirliği arttırmaya yönelik bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada dokümanların kriterler doğrultusunda belirlenmesi aslında bir nevi amaçlı örnekleme ifade etmektedir. Bu yolla araştırmacılar aktarılabirliği de arttırmaya çalışmışlardır.

Kodlama araştırmacılar tarafından ayrı ayrı gerçekleştirilmiş akabinde görüş ayrılığı olan noktalar için bir ölçme-değerlendirme uzmanına danışılmıştır. Ortak karara varıldıktan sonra güvenirliliği sağlamak için Miles ve Huberman'ın (1994) formülü kullanılmış, kodlayıcılar arası güvenirlilik değeri hesaplanmış ve bu değer %93 olarak bulunmuştur.

Araştırma Etiği

Gerçekleştirilen araştırma sürecinde "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen kurallara uyulmuştur. Bu araştırmada "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında ifade edilen intihal, sahtecilik, çarpıtma, tekrar yayım, dilimleme ve haksız yazarlık gibi eylemlerden özenle kaçınılmış ve aykırı olarak ifade edilen hiçbir eylem gerçekleştirilmemiştir. Dokümanlar seçilirken, incelenirken ve yorumlanırken tarafsız ve yansız bir yaklaşım sergilenmiştir.

Bulgular

İncelenen tezlerin yayınlanma yılı, lisansüstü eğitim türü, alan, yöntem ve desen, kullanılan veri toplama aracı, katılımcı, sonuç ve öneri değişkenlerine göre incelenmesinin ardından elde edilen veriler düzenlenmiş ve aşağıda tablolar yoluyla sunulmuştur.

Betimsel Analiz Sonuçlarına Ait Bulgular

Tezlerin yayınlanma yılı, lisansüstü eğitim türü, alan, yöntem ve desen, kullanılan veri toplama aracı ve katılımcı değişkenlerine yönelik dağılımlarına yönelik veriler betimsel analiz yoluyla elde edilmiş, düzenlenen veriler aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

<i>Tarih</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
2011-2015	0	0,00
2016	1	1,75
2017	5	8,77
2018	15	26,32
2019	29	50,88
2020	7	12,28
Toplam	57	100,00

Suriye krizinin başlangıç tarihi olarak seçilen 2011 yılının incelenen tezlerin başlangıç yılı olarak belirlendiği bu çalışmada 2011-2015 yıllarında konuya ilişkin ve araştırma kriterlerine uygun hiçbir çalışmanın bulunmadığı görülmüştür. En fazla çalışmanın ise 2019 yılında gerçekleştirildiği görülmektedir ve 29 tez bulunmaktadır. 2020 yılında araştırmanın gerçekleştirildiği haziran ayı sonuna kadar gerçekleştirilmiş 7 tez bulunmaktadır.

Tezlerin Lisansüstü Eğitim Türüne Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin lisansüstü eğitim türüne göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir

Tablo 2. Tezlerin Lisansüstü Eğitim Türüne Göre Dağılımı

<i>Düzyey</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Yüksek lisans	51	89,47
Doktora	6	10,53
Toplam	57	100

Tabloya göre araştırmaların 51 tanesi yüksek lisans, 6 tanesi ise doktora düzeyinde gerçekleştirilmiştir.

Tezlerin Gerçekleştirildiği Alana Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin gerçekleştirildiği alana göre dağılımı Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Tezlerin Gerçekleştirildiği Alana Göre Dağılımı

<i>Alan</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Eğitim ve Öğretim	39	68,42
Sosyal Hizmetler	5	8,77
Eğitim ve Öğretim; Sosyoloji	2	3,51
Kamu Yönetimi	2	3,51
Sosyoloji	2	3,51
Endüstri ve Endüstri Mühendisliği	1	1,75
Eğitim ve Öğretim; Türk Dili ve Edebiyatı	1	1,75
Eğitim ve Öğretim; Sosyoloji; Uluslararası İlişkiler	1	1,75
Eğitim ve Öğretim; Kamu Yönetimi; Sosyoloji	1	1,75
Eğitim ve Öğretim; Psikoloji	1	1,75
Güzel Sanatlar	1	1,75
Uluslararası İlişkiler	1	1,75
Toplam	57	100

Veriler incelendiğinde Türkiye’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitim yaşantılarına yönelik çalışmaları konu alan tezlerin eğitim ve öğretim alanı yanında sosyal hizmetler,

sosyoloji, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, psikoloji, güzel sanatlar gibi alanlarda da çalışma konusu edildiği gözlemlenmiştir.

Tezlerin Yöntem ve Desenlere Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin yıllara göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Tezlerin Yöntem ve Desenlere Göre Dağılımı

<i>Yöntem</i>	<i>Desen</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Nitel	Eylem araştırması	1	1,75
	Durum çalışması	10	17,54
	Doküman analizi	4	7,02
	Fenomenoloji	19	33,33
Nicel	Deneysel	2	3,51
	Tarama	14	24,56
Karma	Yarı deneysel + durum	2	3,51
	Betimsel tarama	1	1,75
	Tarama + fenomenoloji	1	1,75
	Betimsel	3	5,26
Genel Toplam		57	100

Tablo 4 incelendiğinde gerçekleştirilen tezlerin en çok nitel yöntemde ve fenomenolojik desende gerçekleştirilmiş olduğu görülmektedir. Bunun yanında tarama deseninin de incelenen araştırmalar arasında sıklıkla kullanıldığı görülmektedir.

Tezlerin Kullanılan Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin kullanılan veri toplama aracına göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Kullanılan Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı

<i>Alan</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Yarı yapılandırılmış görüşme formu	19	33,33
Ölçek	8	14,04
Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve gözlem formu	6	10,53
Anket	5	8,77
Doküman	4	7,02
Ölçek ve yarı yapılandırılmış görüşme formu	3	5,26
Anket ve görüşme formu	2	3,51
Yarı yapılandırılmış görüşme ve doküman	2	3,51
Görüşme formu, gözlem formu ve doküman	2	3,51
Görüşme formu	2	3,51
Gözlem formu	1	1,75
Standart görüşme formu	1	1,75
Yarı-yapılandırılmış görüşmeler ve odak grupları	1	1,75
Görüşme- gözlem- video- ses kaydı- doküman	1	1,75
Toplam	57	100

Tablo 5'e göre incelenen tezlerde veri toplama aracı olarak en fazla (19) yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca araştırmalarda sıklıkla birden fazla veri toplama aracının bir arada kullanıldığı görülmüştür.

Tezlerin Katılımcılara Göre Dağılımı:

İncelenen tezlerin katılımcılara göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Tezlerin Katılımcılara Göre Dağılımı

<i>Alan</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Öğrenci	19	33,33
Öğretmen	13	22,81
Öğretmen ve öğrenci	7	12,28
Öğrenci- veli- öğretmen- yönetici	3	5,26
Öğretmen- veli- yönetici	2	3,51
Öğretmen- yönetici	2	3,51
Yönetici	2	3,51
Doküman	2	3,51
Öğrenci- yönetici	1	1,75
Öğrenci- veli	1	1,75
Öğrenci- öğretmen- veli	1	1,75
Öğrenci- öğretmen- sosyolog	1	1,75
Öğretmen- veli- STK üyeleri	1	1,75
Sivil toplum kuruluşu yöneticileri	1	1,75
Mülteci	1	1,75
Toplam	57	100

Tablo 6'ya göre incelenen araştırmalarda katılımcı olarak en fazla öğrenci (19) ve öğretmenlere (13) yer verildiği görülmektedir. Öğrenci ve öğretmenlerin beraber yer aldığı ya da öğrenci veya öğretmenlerin beraberinde diğer paydaşların yer aldığı araştırmaların da sıklıkla gerçekleştirildiği sonucuna varılmıştır.

İçerik Analizi Sonuçlarına Ait Bulgular

Tezlerin sonuç ve önerilerinin incelenmesi içerik analizi yoluyla gerçekleştirilmiş, kodlar, temalar ve alt temalar oluşturulmuş, düzenlenen veriler tablolar yoluyla sunulmuştur.

Sonuçlar Kategorisine Ait Analiz Sonuçları:

İncelenen tezlerin sonuç kısımları içerik analizi yoluyla analiz edilmiş ve bu analiz sonucunda elde edilen “sonuçlar” kategorisinde yer alan kodlar, alt temalar, temalar ve alt kategoriler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Sonuçlar Kategorisine Ait Analiz Sonuçları

<i>Alt Kategori</i>	<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Olumsuz Sonuçlar	Eğitime erişim		Erişim	3
	Ekonomik		Maddi güçlük	16
	Akademik (öğretim boyutu)	Sınıfların fiziksel ve teknik açıdan yetersizliği	Kötü fiziksel/ teknik şartlar	1
		Etkili eğitim programı olmaması	Program sorunu	5
		Eğitimci	Ağır yük	3
			Pedagojik yetersizlik	6
		Veli	İlgisizlik	5
		Öğrenci	Derse katılmama	1
			Devamsızlık	3
			Suriye eğitim sistemindeki yetersizliklerden kaynaklı eksiklik	5
			Yaş problemi	3
			Öğrenme güçlüğü	1
			Düşük başarı	7

Olumlu Sonuçlar	Psikolojik	Duygusal problemler	İsteksizlik	5
			Kaygılar	21
			Korkular	5
			Yalnızlık hissi	2
			Yabancılık hissi	1
			Memleket özlemi	1
			Davranış problemleri	12
		İlişkiler	Davranışlar	9
			Şiddete maruz kalma – zorbalık	5
			Önyargı	18
			Dışlanma	21
			Uyum- kültürel farklılıklar	35
			Dil	2
			Kabul görme	Öğretmen kabulü
	Uygulamalar	Öğretmen kabulü	2	
		Kültüre duyarlı uygulamalar	1	
		Eğitmcilerin eğitimi	1	
		Okul öncesi eğitim	3	
		Birleşen dünyalar programı	1	
		Oyun etkinliği	1	
		Öğrencilerin öğrenmeye yönelik yüksek motivasyonu- dersi sevme	2	
Velilerin verilen eğitimden memnun olmaları		3		
Öğretmenlerin olumlu tutuma sahip olduğu düşüncesi	1			
			Toplam	211

Tablo 7 incelendiğinde olumsuz sonuçlar (194) ve olumlu sonuçlar (17) olmak üzere iki alt kategori göze çarpmaktadır. Olumsuz sonuçlar alt kategorisinde eğitime erişim (3), ekonomik (16), akademik (öğretim boyutu) (40) ve psikolojik (135) olmak üzere dört tema ve toplam 211 kod bulunmaktadır.

Temalar ayrı ayrı incelendiğinde eğitime erişim ve ekonomik temalarında alt tema bulunmazken; akademik (öğretim boyutu) temasında sınıfların fiziksel ve teknik açıdan yetersizliği, etkili eğitim programı olmaması, eğitimci, veli ve öğrenci olmak üzere beş alt tema bulunmaktadır. Psikolojik temasında duygusal problemler, davranış problemleri ve ilişkiler olmak üzere üç alt tema bulunmaktadır.

Eğitime erişim temasında erişim (3) ve ekonomik temasında maddi güçlükler (16) olmak üzere birer kod bulunmaktadır. Alt temalar incelendiğinde eğitimci alt temasında ağır yük (3) ve pedagojik yetersizlik (6) kodları yer almaktadır. Veli alt temasında ilgisizlik (5) kodu yer alırken, öğrenci temasında derse katılmama (1), devamsızlık (3), Suriye eğitim sistemindeki yetersizliklerden kaynaklı eksiklik (5), yaş problemi (3), öğrenme güçlüğü (1) ve düşük başarı (7) kodları yer almaktadır. Duygusal problemler alt temasında isteksizlik (5), kaygılar (21), korkular (5), yalnızlık hissi (2), yabancılık hissi (1) ve memleket özlemi (1) kodları bulunmaktadır. Davranış problemleri alt temasında davranışlar (12) kodu yer almaktadır. İlişkiler alt teması ise şiddete maruz kalma – zorbalık (9), önyargı (5), dışlanma (18), uyum- kültürel farklılıklar (21) ve dil (35) kodlarını içermektedir.

Kaygılar kodu; ayrılık (1), güvenlik (1), sınıfta çok fazla öğrenci olması (1), tiyatro oyunları oynamak (1), iyi tanımadıkları öğrencilerle Türkçe konuşmak (1), yanlışların arkadaşları tarafından düzeltilmesi (1), sınıfta Türkçe konuşma etkinliği yapılacağını bilmek (1), sınıfta soruyu tek başına cevaplamak (1), öğretmenin öğrenciden cevap vermesini istemesi (1), rol yapma etkinlikleri (1), arkadaşlarının yanında hata yapmak (1), Türkçesi daha iyi bir öğrenciyle konuşmak (1), karşı cinsle Türkçe konuşmak (1), sınıfın önünde Türkçe konuşmak (1), konuşurken not verileceğini bilmek (1), konuşurken öğretmenin öğrencinin yanlışlarını çok sık düzeltmesi (1), konuşulan konular hakkında yeterli bilgiye sahip olmamak (1), az zamanda çok konu öğrenmek (1), konuşurken yanlış yapma (1), sınıfta güncel konuların konuşulması (1) ve ödev yapmadan gelme (1) şeklinde alt kodlara sahiptir. Korkular kodunun ise savaş (3) ve kendi ana dil yeterliliğini yitirme (2) şeklinde 2 farklı alt kodu vardır. Dışlanma kodu okul yönetimi (3), öğretmen (4), veli (3) ve öğrenci (8) olmak üzere 4 alt kod barındırmaktadır. Dil kodu da veli (4) ve öğrenci (31) olmak üzere iki farklı alt koda sahiptir.

Olumlu sonuçlar alt kategorisinde kabul görme ve uygulamalar olmak üzere iki temada toplam 17 kod bulunmaktadır. Kabul görme temasında akran kabulü (2) ve öğretmen kabulü (2) kodları yer almaktadır. Uygulamalar temasında kültüre duyarlı uygulamalar (1), eğitimcilerin eğitimi (1), okul öncesi eğitim (3), birleşen dünyalar programı (1), oyun etkinliği (1), öğrencilerin öğrenmeye yönelik yüksek motivasyonu-dersi sevme (2), velilerin verilen eğitimden memnun olmaları (3) ve öğretmenlerin olumlu tutuma sahip olduğu düşüncesi (1) kodları yer almaktadır.

Öneriler Kategorisine Ait Analiz Sonuçları:

İncelenen tezlerin sonuçlarına dair analiz sonucunda elde edilen “sonuçlar” kategorisinde yer alan alt temalar, temalar ve alt kategoriler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öneriler Kategorisine Ait Analiz Sonuçları

<i>Alt Kategori</i>	<i>Tema</i>	<i>Alt tema</i>	<i>f</i>
Statüye yönelik	Maddi destek		7
	Kız çocuklarının eğitimi		2
	Kamuoyunun bilgilendirmesi		2
	Hukuksal düzenleme	Koruma altına alınma	4
	Kayıt altına alınma		7
Eğitim politikalarına yönelik	Hazırlık ve oryantasyon eğitimi		6
	Geçici (Suriyeli) öğretmenler görevlendirilme		1
	Okul dışı kurslar açma (dil veya beceri)	Faaliyet ve etkinlik	10
		Dil	4
		Mesleki	3
	Kurumlar arası iş birliği		5
	Eğitim projeleri başlatma		6
	Eğitim ihtiyacı belirleme		6
	Okullarda Arapça tercümanı veya öğretmeni bulundurma		7
	Okul öncesi eğitimini yaygınlaştırma		5

Farklı ülkelerdeki politikaları izleme		2
Okul araç gereçlerini sağlama		7
Eğitim hizmetlerine erişimi sağlama	Dil eğitimine yönelik	21
Kapsayıcı bir eğitim sistemi		3
Eğitim programının revizyonu	Ders içeriklerinin bu yönde düzenlenmesi	2
	Ortak bir program hazırlanması	3
	Uyum programları hazırlama	8
	Ders materyallerini çeşitlendirme	6
	Eğitim programlarının bu yönde değiştirilmesi	10
	Yöntem ve tekniklerin değiştirilmesi	4
	Kaynaştırma ve destek programlarının artırılması	9
Uygulamaya yönelik	Sosyal uyum eğitim ve etkinlikler	7
	STK'lar ile birlikte çalışmaya Yönelik	8
	Diğer öğrencilere yönelik	Yazılı ve basılı görseller 3 Seminer ve eğitimler 3 Sosyal etkinlikler 4
	Velilere yönelik	Türk ebeveynlere yönelik 7 Okuldaki uzmanlarla ilişki kurma 10 Yaşam koşullarının düzenlenmesi 2 Sosyal etkinlikler 4 Aileler için eğitim ve seminerler 12 Ailelere dil eğitimi 4
	Öğrencilere yönelik	Hazırbulunuşluklarının belirlenmesi 2 Kendilerini ifade etmelerinin sağlanması 3 Okul dışı kurslar 3 Öğrenci başarılarının değerlendirilmesi 4 Rehberlik hizmetinin geliştirilmesi 16 Uyum programları 7 Sosyal etkinlikler 9
	Yöneticilere yönelik	Okul ortamının düzenlenmesi 6 Öğrenci ve öğretmenlere destek 3 Velilere destek 3 Hizmet içi eğitimler 5 MEB ve STK ile çalışma 2
	Öğretmenlere yönelik	Öğretmenler arası iletişimin sağlanması 1 Suriyeli öğretmenlerden destek alınması 2 Tecrübeli öğretmenler ön planda olması 2 Sınıf içi etkinlikleri bu yönde düzenlenmesi 4 Sosyal etkinlerin düzenlenmesi katılımın sağlanması 2 Çok kültürlü eğitime destek olunması 5 Ev ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi 2 Özlük haklarının düzenlenmesi 2 Hizmet öncesi eğitimin düzenlenmesi 11 Farklı kültürlerin hoş görülmesi karşılaması 6 Rol model olunması 2 Uyum sürecine destek olunması 9 Veli ve öğretmen iletişiminin güçlendirilmesi 2 Dil gelişiminin desteklenmesi 2 Çocuklarla iletişimlerinin güçlendirmesi 2

		Materyallerin geliştirilmesi ve çeşitlendirmesi	3
		Öğrencilere destek olunması	3
		Bakış açılarının değiştirilmesi	2
		Hizmet içi eğitimler	29
Araştırmacılara yönelik	Araştırmanın detaylandırılmasına yönelik		9
	Araştırmanın çeşitlendirilmesine yönelik		10
	Araştırmanın genişletilmesine yönelik	Konu değişikliği	23
		Araştırmanın zamanının değiştirilmesi	3
		Çalışma yöntemine yönelik	5
		Veri toplama yöntemine yönelik	7
		Çalışma grubunun genişletilmesi	12
		Toplam	437

Tablo 8 incelendiğinde öneriler kategorisinin statüye yönelik (22), eğitim politikalarına yönelik (128), uygulamaya yönelik (218) ve araştırmacılara yönelik (69) olmak üzere dört alt kategoriye ayrıldığı ve toplam 437 kod yer aldığı görülmektedir.

Alt kategoriler incelendiğinde statüye yönelik alt kategorisini maddi destek, kız çocuklarının eğitimi, kamuoyunun bilgilendirmesi, hukuksal düzenleme ve kayıt altına alınma temaları göze çarpmaktadır. Eğitim politikalarına yönelik alt kategori ise hazırlık ve oryantasyon eğitimi, geçici (Suriyeli) öğretmenlerin görevlendirilmesi, okul dışı kurslar açılması (dil veya beceri), kurumlar arası işbirliği, eğitim projeleri başlatma, eğitim ihtiyacı belirleme, okullarda Arapça tercümanı veya öğretmeni bulundurma, okul öncesi eğitimini yaygınlaştırma, farklı ülkelerdeki politikaları izleme, okul araç gereçlerini sağlama, eğitim hizmetlerine erişimi sağlama, kapsayıcı bir eğitim sistemi ve eğitim programlarının revizyonu olmak üzere 13 temadan oluşmaktadır. Bunun yanında uygulamaya yönelik alt kategorisi sosyal uyum eğitim ve etkinlikler, Sivil Toplum Kuruluşları (STK) ile birlikte çalışmaya yönelik, diğer öğrencilere yönelik, velilere yönelik, öğrencilere yönelik, yöneticilere yönelik ve öğretmenlere yönelik temalarını içermektedir. Araştırmacılara yönelik alt kategorisinde ise araştırmanın detaylandırılmasına yönelik, araştırmanın çeşitlendirilmesine yönelik ve araştırmanın genişletilmesine yönelik olmak üzere üç farklı tema bulunmaktadır.

Tablo 8'de bazı temalara ait alt temalar göze çarpmaktadır. Örneğin eğitim politikalarının revizyonu temasında ders içeriklerinin bu yönde düzenlenmesi (2), ortak bir program hazırlanması (3), uyum programları hazırlama (8), ders materyallerini çeşitlendirme (6), eğitim programlarının bu yönde değiştirilmesi (10), yöntem ve tekniklerin değiştirilmesi (4) ve kaynaştırma ve destek programlarının artırılması (9) alt temalarının revizyona yönelik sıklıkla vurgulanan kodlara sahip oldukları görülmektedir.

Uygulamaya yönelik alt kategorisinin temaları da alt temalar bakımından oldukça zengin görünmektedir. Örneğin diğer öğrencilere yönelik temasında yazılı ve basılı görseller (3), seminer ve

eğitimler (3) ve sosyal etkinlikler (4) alt temaları yer alırken, velilere yönelik temasında Türk ebeveynlere yönelik (7), okuldaki uzmanlarla ilişki kurma (10), yaşam koşullarının düzenlenmesi (2), sosyal etkinlikler (4), aileler için eğitim ve seminerler (12) ve ailelere dil eğitimi (4) alt temaları yer almaktadır. Benzer şekilde öğrencilere yönelik temasında hazırbulunuşluklarının belirlenmesi (2), kendilerini ifade etmelerinin sağlanması (3), okul dışı kurslar (3), öğrenci başarılarının değerlendirilmesi (4), rehberlik hizmetinin geliştirilmesi (16), uyum programları (7) ve sosyal etkinlikler (9) alt temaları göze çarpmaktadır. Yöneticilere yönelik temasında okul ortamının düzenlenmesi (6), öğrenci ve öğretmenlere destek (3), velilere destek (3), hizmet içi eğitimler (5) ve MEB ve STK ile çalışma (2) alt temaları bulunmaktadır. En yoğun temalardan biri olan öğretmenlere yönelik temasında öğretmenler arası iletişimin sağlanması (1), Suriyeli öğretmenlerden destek alınması (2), tecrübeli öğretmenler ön planda olması (2), sınıf içi etkinlikleri bu yönde düzenlenmesi (4), sosyal etkinliklerin düzenlenmesi katılımın sağlanması (2), çok kültürlü eğitime destek olunması (5), ev ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi (2), özlük haklarının düzenlenmesi (2), hizmet öncesi eğitimin düzenlenmesi (11), farklı kültürlerin hoş görülmesi (6), rol model olunması (2), uyum sürecine destek olunması (9), veli ve öğretmen iletişiminin güçlendirilmesi (2), dil gelişiminin desteklenmesi (2), çocuklarla iletişimlerinin güçlendirmesi (2), materyallerin geliştirilmesi ve çeşitlendirmesi (3), öğrencilere destek olunması (3), bakış açılarının değiştirilmesi (2) ve hizmet içi eğitimler (29) alt temaları yer almaktadır.

Araştırmacılara yönelik alt kategorisinin araştırmanın genişletilmesine yönelik temasının da alt tema açısından zengin olduğu görülmektedir. Bu temada konu değişikliği (23), araştırmanın zamanının değiştirilmesi (3), çalışma yöntemine yönelik (5), veri toplama yöntemine yönelik (7) ve çalışma grubunun genişletilmesi (12) alt temaları bulunmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Türkiye’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitimini belirlenen araştırma kriterleri çerçevesinde konu alan tezlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada tezler yıl, lisansüstü eğitim türü, alan, yöntem ve desen, kullanılan veri toplama aracı, katılımcı, sonuç ve öneri değişkenlerine göre incelenmiştir.

Tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde 2011 – 2015 yılları arasında kriterlere uygun tez çalışması bulunmazken, 2016 itibarıyla çalışmaların gerçekleştirilmeye başlandığı görülmüştür. Suriyeli öğrencilerin 2014 yılı itibarıyla geçici eğitim merkezleri yanında MEB’e bağlı ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitim alma olanağına sahip olmaları ile süreçteki sorunların görünürlüğünün artmaya başlamış olması ve konuya yönelik farkındalığın zamanla artmış olması konuyla ilgili tez çalışmalarının 2016 yılı itibarıyla ivmelenmesinin nedenleri arasında gösterilebilir.

İncelenen tezlerin büyük çoğunluğu yüksek lisans düzeyinde gerçekleştirilmiştir. Yazılan tezlerin eğitim – öğretim alanı dışında sosyal hizmetler, sosyoloji, kamu yönetimi, uluslararası ilişkiler, psikoloji, güzel sanatlar gibi alanlarda da gerçekleştirilmiş olması Türkiye’de geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların eğitim yaşantılarının çok boyutlu yapısını ortaya koymakta ve farklı açılardan incelenmesi gereken önemli bir konu olduğuna dikkat çekmektedir.

Tezlerin birçoğunun nitel olarak gerçekleştirilmesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formunun sıklıkla kullanılmış olması, katılımcıların konuya ilişkin görüşlerine, yapacakları paylaşımların çeşitliliğinin kazandırabileceği farklı perspektiflere duyulan ihtiyacın bir getirisi olarak nitelendirilebilir.

İncelenen çalışmalardaki katılımcıların büyük çoğunluğunun öğrenci, öğretmen ve öğrenci ve öğretmenlerle yani eğitim yaşantılarının birinci dereceden muhataplarıyla diğer bir tabirle süreçten en çok etkilenen bireylerle gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda ortaya konan sonuçların ve önerilerin gerçekliği ve önemi daha çarpıcı bir hal almaktadır.

Araştırma sonuçlarına göre incelenen tezlerde elde edilen sonuçlar olumlu ve olumsuz olmak üzere iki alt kategoriye ayrılmakta ve olumsuz sonuçların olumlulardan daha fazla olduğu görülmektedir. Gerçekleştirilen tez çalışmaları sonucunda süreçte eğitime erişim konusunda ekonomik, akademik (öğretim boyutu) ve psikolojik boyutlarda sorunlar yaşandığı belirtilmiştir. Öğrencilerin eğitime erişim sağlamada güçlükler yaşadığı, çeşitli ekonomik yetersizliklerin bulunduğu vurgulanmıştır. Sınıfların fiziksel ve teknik açıdan yetersiz olmasının, etkili eğitim programı olmamasının, eğitimcilerin yükünün fazlalığının ve pedagojik yetersizliğin bulunmasının, velilerin ilgisiz olmasının, öğrencilerin derse katılmamalarının, devamsızlık yapmalarının, Suriye eğitim sisteminden kaynaklı eksikliklerin bulunmasının öğrencilerin yaşına uygun eğitimi alamamalarının, öğrenme güçlüğü çekmelerinin ve düşük başarı sergilemelerinin akademik sorunlara neden olduğu ifade edilmiştir. Bunların yanında isteksizlik duyma, kaygı yaşama, korkulara sahip olma, yalnızlık ve yabancılaşma hissetme ve memleket özlemi gibi duygusal problemlere, davranış problemlerine; şiddete- zorbalığa, önyargılı davranışlara, dışlanmaya maruz kalma, uyum sorunları ve kültürel farklılıklar nedeniyle zorlanma, dil bilmeme nedeniyle ilişkisel sıkıntılara bağlı psikolojik sorunlar yaşandığı sonuçlarına yer verilmiştir. Ayrıca incelenen tez sonuçlarına göre, olumsuz sonuçların aksine, kültüre duyarlı uygulamalar, eğitimcilerin eğitimi, birleşen dünyalar programı, oyun etkinliği gibi uygulamaların, okul öncesi eğitimin, akranlar ve öğretmenler tarafından kabul görme hissiyatının olumlu olarak nitelendirilen sonuçlar doğurduğu belirtilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre incelenen tezlerde statüye, eğitim politikalarına, uygulamaya ve araştırmacılara yönelik öneriler verildiği tespit edilmiştir. Statüye yönelik öneriler maddi destek verilmesi, kız çocuklarının eğitime kazandırılması, kamuoyunun bilgilendirmesi, hukuksal

düzenlemeler yapılması ve kayıt dışı sığınmacıların kayıt altına alınması hususlarını içermektedir. Ayrıca eğitim politikalarına yönelik olarak hazırlık ve oryantasyon eğitimi verilmesi, geçici (Suriyeli) öğretmenlerin görevlendirilmesi, okul dışı kurslar açılması (dil veya beceri), kurumlar arası işbirliği yapılması, eğitim projeleri başlatma, eğitim ihtiyacı belirleme, okullarda Arapça tercümanı veya öğretmeni bulundurma, okul öncesi eğitimini yaygınlaştırma, farklı ülkelerdeki politikaları izleme, okul araç gereçlerini sağlama, eğitim hizmetlerine erişimi sağlama, kapsayıcı bir eğitim sistemi ve eğitim programlarının revizyonu gibi önerilerde bulunulmuştur. Eğitim politikalarının revizyonu için ders içeriklerinin bu yönde düzenlenmesi, ortak bir program hazırlanması, uyum programlarının hazırlanması, ders materyallerinin çeşitlendirilmesi, eğitim programlarının bu yönde değiştirilmesi, yöntem ve tekniklerin değiştirilmesi, kaynaştırma ve destek programlarının artırılması gibi öneriler öne sürülmüştür. İncelenen tezler den elde edilen uygulamaya yönelik öneriler sosyal uyum eğitim ve etkinliklerini, STK'lar ile birlikte gerçekleştirilebilecek çalışmaları, diğer öğrenciler, veliler, öğrenciler, yöneticiler ve öğretmenlerle ilgili hususları içermektedir. Bu öneriler okuldaki uzmanlarla ilişki kurmaktan sosyal etkinliklere katılmaya, velilere destekten ev ziyaretlerine geniş bir yelpazede çeşitlilik göstermektedir. Tüm bunların yanında araştırmacılara araştırmalarını detaylandırma, çeşitlendirme ve konu değişikliği, araştırmacının zamanının yöntemin ve çalışma grubunun değiştirilmesi yoluyla araştırmacının genişletilmesi önerilerinde bulunulmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı 23.09.2014 tarih, 10230228/235/4145933 sayılı ve yabancılara yönelik eğitim-öğretim hizmetleri konulu yazısı ile önceleri geçici koruma statüsüyle Türkiye'de bulunan ancak sonrasında, "kalıcı" olarak ülkede yaşamaya devam eden ya da etmek zorunda kalan Suriyeli sığınmacılar için, "çocuğun yüksek yararının gözetilmesi gerekliliği"ne vurgu yaparak gerekli eğitim-öğretim koşullarının oluşturulması adına çeşitli eylemler planlamıştır (MEB, 2014). Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2017) tarafından öğretmenler için "Geçici Koruma Statüsündeki Bireylere Yönelik Özel Eğitim Hizmetleri Kılavuz Kitabı"nı yayımlamış ve konuya ilişkin eğitim-öğretim süreçlerinin daha sağlıklı ve etkili ilerlemesi hedeflenmiştir. TEDMEM 2018 Eğitim Değerlendirme Raporu'na göre 2017 yılı sonunda Millî Eğitim Bakanlığı ve Alman Kalkınma Bankası (KfW) arasında imzalanan Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyal ve Ekonomik Uyum Projesi protokolü ile Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin mesleki eğitimlerine katkı sağlanması amaçlanmıştır (TEDMEM, 2019). Ancak incelenen araştırma sonuçları ulaşılmak istenen nokta ile mevcut şartlar arasında kapatılması gereken mesafeler olduğunu ortaya koymaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı 2019 – 2023 Stratejik Planı'nda (MEB, 2019) tehditler arasında yer alan "dış göç" (s. 34), aslında Türkiye'nin 2011 öncesinde de yaşadığı ancak Suriye Krizi ile yoğunluğu zirvelere ulaşan bir gerçektir. Süreç hem Türkiye için hem de zorunlu göçe maruz kalan bireyler için

çeşitli açılardan zorluklar barındırmaktadır. Göç nedeniyle önceki eğitim-öğretim yaşantılarından mahrum kalarak bir nevi okul terki yaşamak stres, huzursuzluk, depresyon, kendini toplumdan dışlanmış hissetme (Tamer, 2014), hayal kırıklığı ve üzüntü (Yavuz, Özkartal ve Yıldız, 2016) gibi psikolojik; zararlı alışkanlıklar edinme (Tamer, 2014), fiziksel istismara maruz kalma (Sofuoğlu, Sarıyer, Aydın, Cankardeş ve Kandemirci, 2016) gibi fiziksel; aileye bağımlı kalma ve vasıfsız, gelir bakımından düşük işlerde çalışma (Tamer, 2014) gibi ekonomik sorunları beraberinde getirebilmektedir. Ayrıca olumsuz okul yaşantılarının ya da okul terkinin bireyleri suça yönlendirebileceği (Zorbaz ve Bilge, 2019) göz önünde bulundurulduğunda toplumsal olumsuz sonuçların da yaşanabileceği açıktır. Üstelik kendini ait olmadığını düşündüğü bir coğrafyada ve bu coğrafyanın tüm getirilerine maruz kalarak hayatını devam ettirmek zorunda hisseden bireylerin bu sorunları yaşadığı göz önünde bulundurulduğunda konunun hassasiyeti artmaktadır.

Durumun net bir biçimde ortaya konmasının sorunların çözümü için en önemli basamak olduğu dikkate alındığında konuya yönelik mevcut durumu netleştirme açısından önem taşıyan bu araştırma yoluyla derlenen sonuçların eğitim politikalarındaki düzenlemelere, eğitim – öğretim ortamlarına yönelik düzenlemelere, ders materyallerinin geliştirilmesine, öğretmenlerin eğitimine, paydaşlara yönelik psikolojik ve sosyal destek ve etkinlik düzenlemelerine, hukuksal düzenlemelere ve bunların yanı sıra gerçekleştirilecek ileriki araştırmalar için yol gösterici olması umut edilmektedir.

Kaynaklar

- Duruel, M. (2016). Suriyeli sığınmacıların eğitim sorunu. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 30(5), 1399-1414.
- International Organization for Migration (2019). WMR 2020 - World Migration Report 2020. www.iom.int/wmr sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2014). Millî Eğitim Bakanlığı 23.09.2014 tarih 10230228/235/4145933 Sayı Yabancılara Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri Konulu Yazısı. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1715.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- MEB. (2019). 2019 – 2023 Stratejik Planı http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_11/22154626_Milli_EYitim_BakanlYYY_2019-2023_Stratejik_PlanY.pdf sayfasından erişilmiştir.
- MEB HBOGM. (2020, Kasım). Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü https://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_11/18114946_17155955_3_KASIM_2020_YINTERNET_BULTENY_Sunu.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd Ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.

- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2017). Geçici Koruma Statüsündeki Bireylere Yönelik Özel Eğitim Hizmetleri Kılavuz Kitabı. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/07143429_ozel_egitim_hizmetleri_kilavuz_u.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Petticrew, M., & Roberts, H. (2008). *Systematic reviews in the social sciences: A practical guide*. New York City, NY, USA: John Wiley & Sons.
- Sofuoğlu, Z., Sariyer, G., Aydın, F., Cankardeş, S., & Kandemirci, B. (2016). Child abuse and neglect among children who drop out of school: A study in İzmir, Turkey. *Social Work in Public Health*, 31(6), 589-598.
- Tamer, M. G. (2014). Trabzon İli genel liselerde okulu terk nedenlerinin belirlenmesi. *Turkish Journal of Education*, 3(2), 16-37.
- Tanrikulu, F. (2017). Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127-144.
- TEDMEM. (2019). 2018 Eğitim Değerlendirme Raporu (TEDMEM Değerlendirme Dizisi 5). Ankara: Türk Eğitim Derneği.
- Torgerson, C. (2003). *Systematic reviews*. London, UK: Bloomsbury Publishing.
- Yavuz, M., Özkaral, T., & Yıldız, D. (2016). Kız öğrencilerin örgün eğitimlerini sürdürmeme nedenleri. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(14),261- 273.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zorbaz, O., & Bilge, F. (2019). Suça sürüklenen çocukların değerlendirilmesinde ekolojik sistem yaklaşımının kullanımı: Olgu sunumu. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 19(44), 793-813.

Extended Summary

The change, the inevitability and importance of which has been clearly demonstrated with thousands of articles written on it and inferences from experiences, is an indispensable part of life. There are many changes in human life at every moment in every field. Changes are made sometimes voluntarily, sometimes involuntarily, sometimes out of necessity. For example, changing the toothbrush because the usage period is over, changing the hairstyle or color because the difference is desired, changing the house because it is too small, changing a car due to an accident or a new model request, changing the job... Sometimes a small change may even have great meanings and importance, and it can bring positive things and negative things with it. So, what does it entail for a child to change the place and indirectly his/her whole life?

As an indispensable part of human history, "immigration" is a phenomenon that sometimes creates ordinary and radical changes in the lives of individuals for different reasons in different

periods. What happened in Syria with the effect of the Arab Spring in the recent past and the migration taking place afterwards, have also created important effects in various aspects on the lives of both Syrian individuals who migrated and those in the regions they migrated to. Turkey is one of the countries where the migration occurs from Syria. Since 2011, the date of onset of the crisis in Turkey has seen a dramatic increase in the number of refugees and irregular migrants (IOM,2019). When the data is analyzed, due to the open-door policy implemented, it is observed that Turkey ranks first in accepting Syrian refugees (Tanrikulu, 2017).

Education, as a factor shaping human life, is even more important in terms of establishing the continuity of the lives of individuals who already have to live a striking reality such as immigration in a more positive and desired direction. Therefore, it is necessary to clarify the current situation of Syrian children's educational experiences in Turkey in order to guide the regulations in education policies, the regulations for education - training environments, the development of course materials, the training of teachers, psychological and social support and activity arrangements for stakeholders, legal regulations, as well as future researches.

The aim of this study is to present the current situation of Syrian children's educational experiences in Turkey through a systematic analysis of theses written on the education of Syrian children under temporary protection.

This study, which aims to examine the theses on the education of Syrian children under temporary protection, was carried out through systematic analysis. The data of the research were obtained by document analysis method. The theses included in the study were determined using the criterion sampling technique, one of the purposeful sampling methods. Theses, written in 2011 and later, were examined within the framework of the determined research questions. The theses are available on the website of the National Thesis Center (tez.yok.gov.tr). Searches from the website were made by using the keywords "asylum seeker", "refugee", "Syrian immigrant", and "temporary protection", a total of 754 theses reached were examined, and those fitting the criteria were determined. Totally 57 theses were examined for this research.

After the theses to be examined within the framework of the criteria were determined, the analysis was carried out with the MAXQDA 2020 program. While analyzing the data, the data for year, education type, department, method and design, data collection tool and participant variables were analyzed with descriptive analysis, in which data are summarized and interpreted according to specified themes (Yıldırım & Şimşek, 2013). Examining the results and proposals of theses; codes, themes, and sub-themes were created through content analysis, which had the main purpose of organizing and interpreting similar data by clustering similar data in an understandable way (Yıldırım & Şimşek, 2013), and the organized data was presented through tables.

According to results there were no studies on the subject and in accordance with the research criteria between 2011 and 2015. It is seen that most studies were carried out in 2019. There are seven theses completed until the end of June in 2020, when the research was carried out. Fifty-one of the studies were conducted at the master's level and 6 of them at the Ph.D. level. When the data were examined, it was observed that the theses on the educational life of Syrian children were also subject to studies in departments such as social services, sociology, public administration, international relations, psychology, fine arts, as well as education and training. It is clear that the theses are mostly carried out in qualitative research method and phenomenological design. In addition, it is seen that the survey design is frequently used among the studies examined. It was determined that mostly (19) semi-structured interview forms were used as data collection tools through the examined theses. In addition, it has been observed that more than one data collection tool is frequently used together in studies. It is clear that in the analyzed studies, mostly students (19) and teachers (13) are the participants. It has been concluded that studies consisting of students and teachers together or involving other stakeholders with students or teachers were also frequently conducted. As a result of the content analysis, two sub-categories as negative and positive results were obtained in the results category. In the category of recommendations, four sub-categories were obtained: for the status of refugees, for the educational policies, for application, and for researchers.

In the 2019-2023 Strategic Plan of Ministry of National Education "out-migration" was situated as a threat (p. 34), even if actually this was lived well ahead 2011. However, it is a fact that its intensity reached its peak with the Syrian Crisis. Process challenges from various views for both individuals and the rest of people subjected to forced migration to Turkey are hosting. Psychological problems such as stress, anxiety, depression, feeling excluded from society (Tamer, 2014), disappointment and sadness (Yavuz, Özkara, & Yıldız, 2016); physical ones, such as adopting harmful habits (Tamer, 2014), exposure to physical abuse (Sofuoğlu, Sariyer, Aydın, Cankardeş, & Kandemirci, 2016) may bring along economic problems such as depending on the family and working in unskilled and low-income jobs (Tamer, 2014). In addition, considering that negative school experiences or school dropouts can lead individuals to crime (Zorbaz & Bilge, 2019), it is clear that negative social consequences could be experienced. Moreover, the sensitivity of the issue increases when it is taken into account that individuals who feel obliged to continue their lives in a geography, they do not think they belong to and having to face the positive and negative sides of this geography, experience these problems.

It is important to clarify the current situation with the results collected through this research to guide the regulations in education policies and for education and training environments, the

development of course materials, the training of teachers, psychological and social support, and activity arrangements for stakeholders, legal regulations, as well as future researches.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın hazırlanmasındaki tüm süreçlere yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teřekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacının araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma derleme türünde olduğundan etik kurul kararı gerektirmemektedir.

Araştırmacının Notu

Bu çalışmada incelemeye alınan tezlere ilişkin ayrıntılı bilgiye ulaşmak isteyen okuyucular yazarlarla iletişime geçebilir.